

Dzīve tuvplānā

Iedzīvotāju skaits Brslavas pagastā

- 2000. g. – 860,
- 2010. g. – 860,
- 2019. g. – 572.

Kopš 2000. gada piedzimis 91, miruši 268 cilvēki. Uz citām vietām Latvijā pārcēlušies 175, uz ārzemēm – 58. No citurienes atnākuši dzīvot 122.

(No Centrālās statistikas pārvaldes datubāzes)

Ja pārmaiņas, tad labāk Valmieras virzienā

Ligita Dubra, strādā Vilzēnos par sētnieci: – No pirmās reformas palikām zaudētājos. Ieguvām tikai bērnu dārzu, ko paši nespējām pacelt. Centrs veidojās Alojā. Kādreiz pārvaldnieks Normunds Šķepasts cīnījās, lai vismaz nauda par komūnālajiem pakalpojumiem paliek pagastā. Tagad viss satek kopējā katlā. Novads mums sola pacelt tīrus, arī ūdens maksājumu, sanāks ļoti dārgi. Neko īpaši labu tas mums nav iedevis. Pie Limbažiem nebūtu jāgas iet, izdevīgāk uz Valmieru. Tur viss ir.

Aija Centere, braslaviete: – Braslavā kopš dzīves novadā nekas nav mainījies. Bibliotēka ir vienīgā, kur Astra Špūle mums sarīko satikšanos Ziemassvētkos, Sieviešu dienā, Baltā gaidauta svētkos. Par to viņai esam pateicīgi. Vecās tantes, kuras nekur netiek, vismaz atnāk satikties, parunāt vai palasīt avīzi, ko pašas nevar pastūt. Grūti pateikt, kur būs labāk, ja atkal būs apvienošanās. Gan jau būs kas labs, bet varbūt kaut ko vēl zaudēsim. Mūsu cilvēki brauc uz Valmieru, nevis uz Limbažiem.

Daiga Dubra, uzņēmēja Vilzēnos: – Dzīvoju, strādāju, mana liela saskarsme ar pašvaldību nav. Drīzāk tā ir sliktā, nekā laba. Kā uzņēmēja neesmu izjutusi pretimnākošu attieksmi. Es braucu un visu, ko vajag, kārtāju un pērku Valmierā. Ar Limbažiem vairs nav kontaktu.

Braslavas pagastam nabassaitē ar Limbažiem pārgriezta

Bērnudārza nama renovācija Alojās novada dome ieguldījusi pusmiljonu eiro, bet bibliotēkai Gunta Melece (no kreisās), pagasta pārvaldes vadītāja Dace Šķepaste, pirmsskolas izglītības iestādes Auseklis filiāles vadītāja Iveta Pēkšēna iesēja un izaudzēja puķes apstādījumiem. Kopā ar viņām tautas nama vadītāja un deputāte Aira Lapkovska

Braslavas pagasta Vilzēnu centrs atstāj sakopty un krāšņu iespaidu. Ne velti Alojās novada Tūrisma informācijas centra vadītāja Inese Timermane tur reizēm speciāli iegriežas, lai rādītu ekskursantu grupām. Pirms 10 gadiem, kad mazo pagastiņu (82 km²) iekļāva Alojās novadā, izskatījās krietni pieticīgāk. Tautas nama apkārtnē nebija tik glīta, vēl nebija izbūvēts bruģa stāvlaukums veco koku alejas malā un nebija arī jaukās kafēnītes *Strautiņos*. Ar košām pašaudzēto puķu dobumiem un gaišiem toņiem izceļas māja, kur atrodas Alojās pirmsskolas izglītības iestādes Auseklis filiāle, arī bibliotēka un pagasta pārvalde. Alejai pretējā pusē, kur ar padomiskām fasādēm cits citam piespiedušies daudzdzīvokļu nami, tik skaisti nav. Un kas tas? Ielas norādē lasāms, ka visi arvien vēl var ciplopt uz Vilzēnu pamatskolu. Tās likvidēšana drīz pēc apvienošanās novadā bija viens no sāpīgākajiem *plūkiem*, ko pēc iepriekšējās administratīvi teritoriālās reformas saņēma pagasta iedzīvotāji. Pārvaldes vadītāja **Dace Šķepaste** tomēr apstiprina, ka ar norādī galvenās ielas malā viss kārtībā, jo pagastmāji,

biļotēkai un pirmsskolas izglītības iestādei joprojām adrese ir *Vilzēnu pamatskola*. Varbūt tas ir labi, jo skolai, kas tagad dzīvo atmiņās, joprojām ciematā ir sava vieta. Diemžēl Vilzēnu centrā nemana neviena bērna, neviena gājēja.

Līdz ar iekļaušanos novadā vairāki bijušās pagasta padomes darbinieki 2009. gadā zaudēja darbu, bet jo sevišķi cilvēki bija sašutuši, ka viņiem *noskauda* arī pilntiesīgu pārvaldes vadītāju. Šo amatu apvienoja ar tādu pašu Brīvēznieku pagastā. Prakse, ka viens pārvaldnieks sēž uz diviem krēsliem, tolaik vēl nebija ieviesusies. Lēmums iedzīvotājus aizvainoja. Pēc tam tādu kārtību likvidēja, bet pagāja kāds laiks, un Braslavas pagasta pārvaldes vadītājam uzticēja veikt arī Alojās pārvaldnieka darbu. Desmitgadē novada mazākajā pagastā mijušies četri pārvaldnieki.

Sarunai ar D. Šķepasti pagastmājas pievienojas turpat sastaptās bērnudārza filiāles vadītāja un pārvaldes lietvede **Iveta Pēkšēna**, arī Vilzēnu bibliotēkas vadītāja **Gunta Melece**, tāpat tautas nama vadītāja, Alojās novada domes deputāte **Aira Lapkovska**. Par gaidā-

mo administratīvi teritoriālo reformu pagastā runāts tikai individuāli. D. Šķepaste pieļauj – iedzīvotāji vēl nav noticejuši, ka atkal viss mainīsies. Pati arī šaubās, vai vispār ir jēga par to runāt. Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijā (VARAM) jaunā novada karte ir tapusi, un Dace netic, ka tā atkāpsies no sava plāna. Kā zināms, VARAM Alojās novadu *piešuvusi* Limbažiem. Sarunbiedres spriež – pagasta iedzīvotājiem tas nepatiks, jo kontakti ar Limbažiem lielai daļai pilnīgi pārtūkuši. Visi visu dara Valmierā, jo tas ir ērti. Iedzīvotāji tur apmeklē iestādes, poliklīniku, brauc uz slimnici, kārtro lietas bankās un Lauku atbalsta dienestā, pēc tam arī ieskrien veikalos, kur lielāka preču izvēle. Daudzi Valmierā atraduši darbu, viņiem nevajag Limbažus.

Pirms 10 gadiem D. Šķepaste bija Vilzēnu tautas nama vadītāja. Par lielāko zaudējumu kopš pirmās reformas viņa uzskata tukšās lauku mājas, bet spriež, ka aizceļošanā uz ārēm un lielajām pilsētām novadu nevar vainot. – *Lauki izmirst – tas mums visvairāk sāp. Te esam izvēlējušies dzīvot un citur negribam*

Jaunas robežas ir ķeksītīm, spriež lauksaimnieki

Lauksaimnieki Ieva un Dainis Kreišmanji negrib, lai ar reformu izjauktu esošo kārtību. Ieva novadā ievēlēta par deputāti, Dainis ir lielākais saimnieks pagastā

biju piedāvājis arī savu palīdzību. Mazo ceļu remontus laukos taču var risināt vienkāršāk un lētāk, nevis tikai par nesamerīgājiem līdzekļiem. Ja gaidīsim uz miljoniem, vēl ļoti ilgi brauksim pa arvien sliktākiem ceļiem. Man tas sāp, bet birokrātija neļauj iesaisīties, – ar nožēlu teica Dainis. Ja tomēr pašvaldībā pārmaiņas būs, viņš uzskata, ka vajag veidot lielus aprīņus un ļoti labi apsvērt, kurš tos vadīs, lai amatus nesagrābī nesaimnieciski un aprobežoti cilvēki. Jautāts, kura puse Braslavas pagastam reformas kārtē būtu labāka, viņš teic, ka labāk griebtu būt pie Valmieras, jo uzskata, ka *nabassaitē* ar Limbažiem pagastam pārgriezta pirms 10 gadiem.

Daudzi par veiksmīgu uzskata perspektīvo bioloģiskās lauksaimniecības uzņēmumu SIA *Aloja Agro* un SIA *Ekoīri* ienākšanu pagastā. Ar savu kapitālu, materiālo bāzi un strādniekiem (seši pieņemti darbā no Braslavas pagasta) uzņēmumi trīs gados ērti iedzīvojušies *Jaururgās*, kad tur neveiktīgie beidzās kokapstrāde. Par vīrienu ražas laikā liecina ne tikai kravu piegādes, bet arī saulē izviltojašs jaunās graudu kaltes spožie torņi. Ieguldītās investīcijas *runā*, ka ienācēji ir uz palikšanu. *Aloja Agro* novadā ir sumināts starp lielākajiem nodokļu maksātājiem. – *No mums ir labums arī Urgas krogam, – smej uzņēmuma vadītāji Arvids Ozols, viņš arī Alojās domes deputāts, un Jānis Vārpa (Ekoīri).* Tur gan paši ietur pusdienas, gan ved viesus. Atliek vien ierunāties par novadu mainīju, lai abu lauksaimnieku sejas smaids nodzistu. – *Jau pirmā pašvaldību reforma bija liela kļūda, jo iznīcināja bijušos rajonu centrus, – spriež J. Vārpa. – Ja Limbažu novadu atjaunos rajona robežās, kā plānots, tas būs tikai ķeksītīm, nevis iedzīvotāju vai uzņēmēju vajadzībām. Kas Limbažos vairs palicis? Valsts ieņēmumu dienesta nav, slimnīcas nav, bankas aizbēgušas, pat Valsts*

policijas nodaļa stāv pustuks. Savulaik taču izdeva lielu naudu ēkas būvniecībai! Tagad atkal visu forsē nepārdomāti un lielā steigā. Neredzu, kāds cilvēkiem būs ieguvums, ja likvidēs Alojās novadu. Šī reforma vairs nevar izlabet iepriekšējās pielautās kļūdas. J. Vārpa uzskata, ka visgrūtāk ir veiciam, vienlajiem cilvēkiem laukos, kam nav prasmes lietot internetu. Viņiem vajadzīgi pakalpojumi, sabiedriskais transports utt., bet vai būs? Kad pats nedēļu palicis bez interneta, uzreiz sākušs problēmas.

Arī A. Ozols ir dusmīgs. Viņš piedalījies sarunā ar ministru J. Pūci un uzskata, ka VARAM pārstāvi atbraukuši nesagatavojušies, lietojuši nepareizus skaitļus un nav spējuši pārliecināti atbildēt uz jautāto. – *Cilvēki beidzot ir apraduši ar saviem novadiem. Viņi vismaz zina, ar kādu papīru pie kā un*

Uzņēmumu Ekoīri un Aloja Agro vadītāji, lauksaimnieki Jānis Vārpa (no kreisās) un Arvids Ozols, kurš ir arī domes deputāts, smej, ka Alojās novadā un sevišķi Urgā ir laba dzīve, jo tuvumā ir arī krogs

kur jāiet. Tagad atkal viss mainīsies. Kāda tam jēga? – A. Ozols pīktojas. Viņš domā, ka steigai to darīt ir politiski savtīgi mērķi. Abi vadītāji sūrojas par izdevumiem, kad vajadzēs mainīt jaunās adreses, vizītkartes, dokumentu blankas, Zemesgrāmatas u.tml.

Aloja Agro pagalmā pretī nāk **Raimonds Jērcītis**. To, ka grib mainīt novadu robežas, viņš dzirdējis. Strādnieks rausta plecus. Viņam esot *viena* aloja – pievienos Limbažiem vai Alojai. Tomēr vislabāk, ja nekas nemainītos. Raimonds domā, ka parasts mirstīgais no tādām reformām lielākoties nokļūstot zaudētājos, nevis ieguvējos.

Pasaule noveco, pansionātu vajadzēs

SIA *Aprūpes nams «Urga»* ir lielākā iestāde pagastā, kas pastāv kopš 1950. gada. Vecie ļaudis tur vada mūža nogali, protams, dodas arī mūžībā. Tas ietekmē iedzīvotāju bilanci pagastā, kas ilgus gadus ir negatīva. Šo iestādi Alojās novads labi izzemonētū un sakārtotu ieguva no Limbažu rajona padomes.

aprūpē 32 darbinieki. Vaicāta, kas 10 gados mainījies, direktore salīdzina: – *Tolaik bija būtiski dabūt klientus, bet tagad, tuvinieku pietiek, viņi stāv rindā un gaida, lai dabūtu vietu. Varam paņemt tikai tik, cik ļauj telpas. Viss pansionāta nams ir pilns.*

Pašvaldības kapitālsabiedrība kādus gadus bija domes paspārnē, līdz saimnieciskajā darbībā ieguva pilnīgu patstāvību. S. Filijova neslēpj – likās satraucoši izdzīvot tikai ar saviem finanšu resursiem, bet iemācījās un pierada. Tagad pansionātā arī darbinieki jūtas stabili, jo pakalpojums ir pieprasīts. Direktore spriež, ka reforma nav pasauļes gals un, ja ielānota, tad notiks. Dzīves pieredze viņai mācījusi – ja nespēj kaut ko mainīt, maini savu attieksmi. Tas palīdzot. Viņasprāt, nevajag vaimanāt, jo no reformas noteikti būs arī ieguvumi. Sandra labprāt ietu sen vienā jumta ar Limbažu novadu, bet arī nesērotu, ja Braslavas pagasts nākotnē būtu pie Valmieras. Vairāk viņu uztrauc, ka nav kas strādā.

– *Pasaule kļūst vecāka. Cilvēki tagad dzīvo garāku mūžu un viņiem vajag profesionālu aprūpi. Tas nozīmē, ka pansionāts būs vajadzīgs neatkarīgi no tā, kur un kam pievienos Alojās novadu, – pārliecināti saka Sandra Filijova, aprūpes nama Urga direktore. Joprojām pansionāts ir ne tikai veco, nespējīgo ļaužu dzīvesvieta, bet arī labs darba devējis vietējiem iedzīvotājiem. 66 sirmgalvjus tajā*

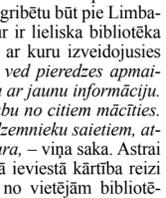
Braslavā gan atbalsta, gan kritizē iecerētās pārmaiņas

Bibliotēka ir vienīgā publiskā vieta Braslavā, kur tās vadītāja **Astras Špūles** pulcināti, var satikties vietējie iedzīvotāji. Reizēm, kad jāzina kāda svarīga lieta, viņus kopā aicina pārvaldniece. Bibliotēkare prēcējās, ka pērn D. Šķepaste vecejai mājai nodrošināja remontu. Tagad tās bibliotēkas galam sakārtota lietus notece, ieklāts arī bruģis, salabota krāsms. Astra prēcējās, ka tautības režīmos dzīvojot, Alojās novads bibliotēku saglabājis. Vietējie cilvēki nāk pārlasīt laikrakstus, žurnālus, seko jaunumiem internetā. Viņasprāt, gadam piešķirtie 1000 eiro grāmatu un 450 eiro periodikas iegādei mazi bibliotēkai ir pietiekami. Ja Astrai par reformu būtu teikšana, viņa gribētu būt pie Limbažiem, jo uzskata, ka tur ir lieliska bibliotēka un ļoti laba metodīke, ar kuru izveidojusies sadarbība. – *Viņa mūs ved pieredzes apmaiņā un arvien nodrošina ar jaunu informāciju. Vienmēr var kaut ko labu no citiem mācīties. Kad aizbraucam uz vidzemnieku saietiem, atklājas, ka visur tā nedara, – viņa saka. Astrai patīk arī Alojās novadā ieviestā kārtība reizi mēnesī satikties kādā no vietējiem bibliotēkām. Gribētu, lai tā saglabājas.*

Lauksaimniecības kooperatīvās sabiedrības *Braslava* vadītāja **Anita Gūtmane** neslēpj, ka piena ražotāju skaits pēdējos gados pagastā stipri sarucis. Daļa novecojuši, aizgājuši aizsaulē, citi atraduši, kam nodot pienu un pametuši kooperatīvu. Tajā vairs iekļaujas tikai 12 biedru, lai gan kādreiz bija vairāk nekā 30. No visiem aptaujātajiem Anita vienīgā nešaubās, ka pašvaldību reformai jābūt, jo cilvēku laukos kļūst maz. Tikpat strikti viņa uzskata, ka jāapvienojas Limbažu novadā, kur cits citu pazīst. Viņasprāt, Braslavas pagasts Alojās novadā neko labu nav ieguvis. Drīzāk zaudējis. Tik kategorisku spriedumu braslavietē pamato ar stāstu par oficiāli neregistrētā vietējā piena klubīņa izjukšanu. Dalībnieces regulāri tikās

Vilzēnu tautas namā. Reiz kāda ganāmpulka īpašniece atnākuši netīriem, mēslos sabrīstiem apaviem. Izceļies strīds un piena ražotāju saietiem telpas atteiktas. Izjukusi arī nevalstiskā organizācija *Vilzene*. A. Gūtmane pārmet novada vadībai, ka pagosta nav apspriests ES finansēto ceļu remonta projekts. Vienīgā papildus rikota Alojā, mājaslapā tā izzīnotā pēdējā brīdī. Lauksaimniecī arī nepatīk, ka iedzīvotāju sanāksmes rīko tikai vakaros, kad piensaimnieki tās nevar apmeklēt. *Auseklī* lasījusi – Limbažu novada pagostas sanāksmes notikušas dienā. – *Limbažos es jutos kā savējā. Agrāk rajona padomē, kur vajadzēja, tur gāju un vienmēr saņēmu atbildes. Konsultējos arī par projektiem, bet Alojā domē nav saiknes ar iedzīvotājiem. Sadarbības ar pašvaldību zemniekiem nav bijis, – braslaviete noskaldā. Viņa domā, ka mazie pagasti Limbažu novadā nebūs apdzīvoti.*

Bijušais pagastveceis un domes deputāts **Broņisļavs Lapkovskis** arvien ir pagastā cienīts kā izdarījis cilvēks, kurš dzīvo pretī Braslavas parkam un ar sirdi un dvēseli tam pieķēries. Broņisļavs bijis klāt Alojās novada veidošanas un arī vadīšanas procesā, bet uz gaidāmajām pārmaiņām pašvaldības skatās nosodoši. Viņasprāt, visām institūcijām vajadzēja domāt, kā dabūt cilvēkus no ārēm mājās. Tēsen bijis Mazsalačā, kur vakarā manījās tikai pāris dzērāju. Pilsēta bijusi tukša kā izslaucīta, bet valsts noturība vajadzīgi cilvēki arī laukos. – *Kas te dzīvos – zaķi un stīrnas? – pārmet sarunbiedrs. Viņš stāsta, kā brīvvalsts laikā Kārlis Ulmanis līcis izsniegt zemniekiem kredītu saimniecību apbūvei. – Šī reforma būs nepārdomāta. No steigas nav jēgas. Man šķiet, ka Juris Pūce vairāk par to cīnās, lai iegūtu popularitāti. Tagad valstī visvairāk vajadzētu apstāties pieņemtiem centriem. Cilvēki tiecas uz tiem, jo tur viss ir pie rokas. Valsts iestāžu Limbažos nav. Vai tā nav kļūda? – viņš pūkojas, turklāt šaubās, vai Limbažu novads gribēs ar Alojās novadu apvienoties, jo nekā iekārojama tam piedāvājuma nav.*

MAF Mediju atbalsta fonds

Projektu finansē Mediju atbalsta fonds no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem

Valsts reģionālās attīstības aģentūra